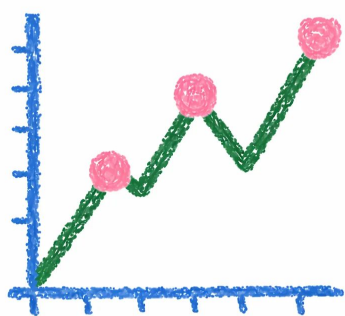

תמונת מצב מעונות היום לגיל לידה עד שלוש: נתונים, מגמות ואתגרים - תשפ"ו

ד"ר גלית בינט
ינואר 2026

המכון הישראלי לחינוך בגיל הרך

המכון פועל לקידום מעמדו של החינוך לגיל הרך ומיקומו במרכז הדיון הציבורי בישראל, כמו גם בליבה של האקדמיה, מתוך הבנת חשיבותו לאדם ולחברה.

המכון מהווה מסגרת להכשרה, קידום, תמיכה, ליווי וייעוץ, עבור אנשי מקצוע העוסקים בחינוך ובטיפול בגיל הרך. סגל המומחים במכון אמון על בניית תוכניות הלימוד והוראתן וכן על יצירת ממשק מעצים ומפרה בין השדה החינוכי לבין האקדמיה.

[לאתר שלנו](#)

תוכן העניינים

3	תקציר הדו"ח
4	מבוא
5	פרק א' - מצב הרישוי במעונות יום החוסים תחת חוק הפיקוח
7	פרק ב' - ניתוח מצב הרישוי במעונות הסמל
10	פרק ג' - מעונות רב־תכליתיים: הרחבת ההיצע ואתגרי ההתאמה לביקוש
15	פרק ד' - התפוסה במעונות היום המפוקחים (סמל)
18	פרק ה' - משפחתונים מוכרים (סמל) ופילוחם לפי מגזר, אשכול חברתי־כלכלי ותאגיד מפעיל
20	דיון ומסקנות
21	מקורות

דוח זה מציג תמונת מצב עדכנית של מערכת המעונות והמשפחתונים לגיל לידה עד שלוש בישראל, תוך דגש על רישוי, פריסה גיאוגרפית ותפוסה, והשפעת המדיניות הממשלתית.

מצב הרישוי: מספר המעונות עלה מ-6,084 בתשפ"ד ל-6,960 בתשפ"ו. עם זאת, קיימת תנודתיות במעמד הרישוי: אחוז המעונות המחזיקים רישיון בתוקף ירד מ-77% בתשפ"ד ל-49% בתשפ"ה, והגיע לכדי 65% בתשפ"ו. כשליש מהמעונות נמצאו בתהליך רישוי או לא הגישו בקשה, ומספר המעונות הסגורים כמעט הוכפל בשנה האחרונה ועומד על 1,046. הנתונים מורים על הצורך בחיזוק מנגנוני תמיכה ופיקוח, תוך שמירה על המשכיות פעילות המסגרות.

פערים מגזריים: על אף הגידול בכמות המסגרות בכל המגזרים, הפערים המבניים נמשכים: מרבית המעונות נמצאים במגזר היהודי (86%), בעוד במגזר הערבי 10% ובשאר המגזרים – דרוזי, בדואי, וצ'רקסי – פחות מ-2%. כך שהרחבת ההיצע אינה ממתנת דיה את הפערים בגישה למעונות.

מעונות סמל: גידול במספר המעונות הרשומים מ-2,356 בתשפ"ד ל-2,616 בתשפ"ו, ובמספר המעונות המחזיקים רישיון בתוקף (מ-908 ל-1,893, בהתאמה), מעיד על הצלחת תהליך ההסדרה. עם זאת, מספר המעונות הסגורים גדל ועומד בתשפ"ו על 445, 25.4% יותר מבשנה שעברה (355).

משפחתונים: בשנת תשפ"ו פועלים בישראל 3,361 משפחתונים מוכרים – ירידה של כ-3.5% בתוך שלוש שנים. כ-75% מהמשפחתונים פועלים במגזרים החרדי, הערבי והבדואי וכ-80% ברשויות מאשכולות חברתיים-כלכליים נמוכים, מה שממחיש את ריכוז המערך באוכלוסיות מוחלשות ואת תפקידו המרכזי כמענה חינוכי ותעסוקתי בפריפריה.

מעונות רב-תכליתיים: בין השנים תשפ"ג-תשפ"ו נרשמה עלייה של כ-19% במספר המעונות הרב-תכליתיים בישראל, אך הפערים בין מגזרים ואשכולות חברתיים-כלכליים נותרו בעינם. מרבית המעונות ממוקמים ביישובים יהודיים ובאשכולות ביניים, בעוד שביישובים ערביים ובדואיים היצע המסגרות והביקוש אליהן נמוכים משמעותית. המקרה של ג'סר א־זרקא ממחיש כי הרחבת ההיצע לבדה אינה מספקת: על אף הקמת שני מעונות חדשים, שיעור התפוסה נותר נמוך – 155 מקומות פנויים (77.5 בממוצע למעון) – ומעיד על צורך במדיניות ממוקדת הכוללת התאמה תרבותית, חיזוק אמון הקהילה, ועבודה קהילתית בקרב הורים.

תפוסה וביקוש: הצע המקומות הפנויים במעונות סמל הצטמצם בתשפ"ו ל-46,506, אחרי עלייה משמעותית בשנים קודמות. במגזר החרדי, מספר המקומות הפנויים בראשית השנה הנוכחית כמעט והוכפל בעיקר בערים גדולות כמו בני ברק, מודיעין עילית ובית שמש, בעקבות שינויי מדיניות הסבסוד.

פערים ניכרים בנתוני משרדי הממשלה הבדלים בשיטות רישום וסיווג והעדר עדכון שוטף יוצרים אי התאמה בנתונים בין משרדי הממשלה ולעיתים בין מחלקות שונות באותו המשרד, ומדגישים את הצורך בתשתית מידע ממשלתית אחידה ואמינה.

דוח זה של המכון הישראלי לחינוך בגיל הרך במכללת אורנים מתפרסם זו השנה השלישית ומציג תמונת מצב עדכנית של מערכת המעונות לילדים מלידה עד גיל שלוש, החוסים תחת חוק הפיקוח ומנגנוני הסבסוד הממשלתיים.

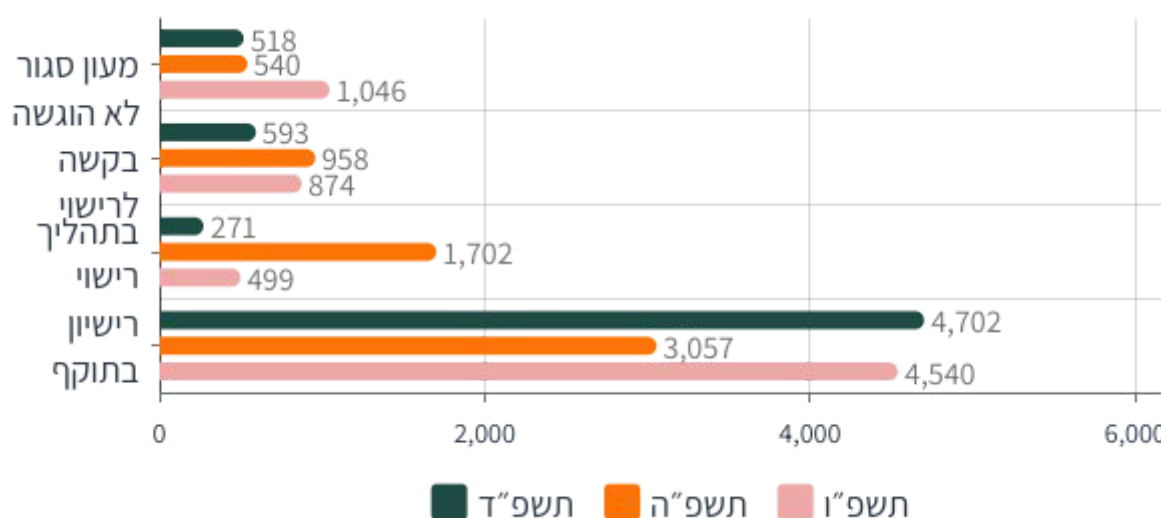
הדוח לשנת תשפ"ו מתמקד בשלושה מישורים מרכזיים: מצב הרישוי והפיקוח, פריסת המסגרות המגזרים ובמרחבים גיאוגרפיים, ותמונת התפוסה והביקוש – לרבות ההשפעות הישירות של עדכון מבחני הסבסוד.

באמצעות מעקב זה מבקש הדוח לשפוך אור על הכוחות המעצבים כיום את מערכת המעונות, ולהצביע על האתגרים המערכתיים והחברתיים המחייבים מענה מדיניות מושכל שיבטיח נגישות, שוויון ואיכות חינוך-טיפול בשנות החיים הראשונות.

מצב הרישוי במעונות יום - חוק הפיקוח

רישוי מעונות היום החוסים תחת חוק הפיקוח מהווה תנאי בסיסי לפעילותם החוקית, ומשקף את יכולת המדינה לאכוף סטנדרטים של בטיחות ואיכות. בשנים האחרונות פורסם נוהל רישוי והכרה למעונות יום לפעוטות על ידי משרד החינוך, במטרה לייעל את תהליך הרישוי ולהבטיח שכל מסגרת עומדת בדרישות החוק. הנוהל קובע את התנאים לקבלת רישיון ולהכרה לצורך סבסוד, תוך דגש על זיהוי הבעלות, הכשרת הצוות, פדגוגיה, בטיחות וביטוח (משרד החינוך, 2024).

בתרשים 1 שלהלן מציג את סטטוס הרישוי של מעונות היום-פועלים ברישיון, מצויים בתהליך רישוי, לא הגישו בקשה לרישוי ומעונות סגורים - בשלוש השנים האחרונות (תשפ"ד-תשפ"ו). הנתונים המובאים בו מלמדים על מורכבות התהליך: לצד עלייה מתמשכת במספר המסגרות הרשומות מ 6,084 בשנת הלימודים תשפ"ד ל- 6,959 בשנת תשפ"ו, קיימת תנודתיות במעמד הרישוי, המעידה על פערים באכיפה ובאיתנות התפעולית של המסגרות.

תרשים 1: התפלגות מעונות יום בפיקוח משרד החינוך לפי סטטוס הרישוי בשנים תשפ"ד-תשפ"ו

בעוד שבשנת הלימודים תשפ"ד עמד שיעור המעונות בעלי רישיון בתוקף על כ- 77%, חלה ירידה חדה בתשפ"ה לכ- 49%, ורק בתשפ"ו נרשמה התאוששות חלקית לכדי 65%. בתשפ"ה חל גידול משמעותי במספר המסגרות "בתהליך רישוי" - 27% מכלל המסגרות, לעומת 4% בלבד התשפ"ד ו- 7% בתשפ"ו. אפשר להניח כי הדבר הינו פועל יוצא משינוי המדיניות, הגברת האכיפה ודחייה בחלק מהמקרים של קבלת הרישיון בפועל עד להשלמת כלל התהליכים. בנוסף, נרשמה מגמה מתמשכת של מסגרות שאינן מגישות בקשה לרישוי (בין 10% ל- 15% מהמעונות), אם כי בתשפ"ו חלה ירידה מסוימת לעומת תשפ"ה (מ- 15% ל- 13%). כמו כן מספר המעונות שנסגרו כמעט הוכפל בתשפ"ו ביחס לשנים קודמות.

מגמות אלו מצביעות על הצורך בחיזוק מנגנוני התמיכה והפיקוח כך שיאפשרו עמידה בדרישות החוק, אך במקביל יבטיחו את המשך קיומן של מסגרות חינוכיות לילדים ולהוריהם.

פילוח לפי מגזרים בשלוש השנים האחרונות

כדי להבין טוב יותר את מורכבות מצב הרישוי ואת הפערים בהסדרה בין המסגרות, חשוב לבחון את הנתונים גם מנקודת מבט מגזרית. כך ניתן לזהות פערים בין אוכלוסיות בגישה למעונות ולהתמקד בפעולות שמטרתן קידום שוויון והנגשה.

כאשר בוחנים את סטטוס הרישוי לשנת הלימודים הנוכחית, ניתן לראות כי רוב המעונות בכל המגזרים מחזיקים ברישיון בתוקף. 7% נמצאים בתהליך רישוי ו- 13% לא הגישו בקשה לרישוי, בעוד שאחוז המעונות הסגורים עומד על 16%.

במגזר הערבי שיעור המעונות עם רישיון בתוקף גבוה יותר (כ- 72%), ומספר המעונות המצויים בתהליך או שלחילופין לא הגישו בקשה לרישוי מהווה חלק קטן יותר, בהשוואה למגזר היהודי, כמפורט בטבלה 1 להלן.

מגזר	תשפ"ד	תשפ"ה	תשפ"ו	רישיון בתוקף	בתהליך רישוי	לא הוגשה בקשה לרישוי	מספר סגור
יהודי	5332	5499	6084	3918	450	761	954
ערבי	577	604	693	500	41	75	77
דרוזי	112	123	143	96	7	32	8
בדואי	24	24	32	20	1	6	5
צ'רקסי	4	7	8	6	0	0	2
	6049	6257	6960	4540	499	874	1046

טבלה 1: מספר מסגרות המעונות לגיל לידה עד שלוש לפי מגזר וסטטוס רישוי, תשפ"ד-תשפ"ו

עוד מצביעים הנתונים על גידול עקבי בכל המגזרים בשלוש השנים האחרונות (תשפ"ד-תשפ"ו). במגזר היהודי מספר המסגרות עלה מ- 5,332 ל- 6,084 (כ- 14%), במגזר הערבי מ- 577 ל- 693 (כ- 20%), במגזר הדרוזי מ- 112 ל- 143 (כ- 28%), במגזר הבדואי מ- 24 ל- 32 (כ- 33%) ובמגזר הצ'רקסי הוכפל מספר המסגרות מ- 4 ל- 8.

במקביל, הפערים המבניים בין המגזרים עודם משמעותיים. במגזר היהודי מרוכזים כ- 86% ממעונות היום הרשומים בתשפ"ו, בעוד במגזר הערבי אלו מהווים כ- 10% בלבד, ובמגזרים הדרוזי, הבדואי והצ'רקסי יחד פחות מ- 2%. משמעות הדבר היא שלמרות הרחבת ההיצע ושיעורי הגידול הגבוהים, המספרים האבסולוטיים של המעונות במגזרים הערביים נותרים נמוכים והפערים בין אוכלוסיות בגישה למעונות נשמרים. עניין זה מעלה את הצורך במעקב שוטף אחר הפערים ובנקיטת פעולות מכוונות למגזרים עם ייצוג נמוך.

ניתוח מצב הרישוי במעונות הסמל

בהמשך לבחינת סטטוס הרישוי במעונות החוסים תחת חוק הפיקוח והפערים בין המגזרים, מוקדשת תשומת לב מיוחדת למעונות יום מוכרים כ'סמל'. אלו מהווים מסגרת חינוכית-טיפולית לפעוטות המחייבת עמידה בדרישות מחמירות יותר מרישיון רגיל, ומאפשרת תמיכה רחבה יותר לילדים ולמשפחות, במיוחד באוכלוסיות מוחלשות.

מעונות הסמל נחלקים לשלושה סוגים עיקריים: (א) מעון רגיל – מסגרת טיפולית-חינוכית לפעוטות, כולל מעונות 'מקומות עבודה' המעניקים מענה לילדי הורים מועסקים; (ב) מעון מ'סיכון לסיכוי' – המשלב פעוטות עם עיכוב התפתחותי בקבוצות רגילות עם מעטפת טיפולית פרא-רפואית והדרכת הורים; ו- (ג) מעון 'רב-תכליתי' – מסגרת המותאמת לפעוטות וילדים בסיכון, הכוללת יום לימודים ארוך, טיפולים פרא-רפואיים ומעטפת תמיכה למשפחה, ומופעלת בסיוע מקצועי של עמותות ומפעילים מוסדיים.

הנתונים בטבלה מספר 2 שלהלן לקוחים ממשרד החינוך ומצביעים על גידול במספר מעונות היום 'סמל' הרשומים: מ-2,356 בשנת הלימודים תשפ"ד ל-2,616 בתשפ"ו. זאת במקביל לגידול במספר המעונות עם רישיון בתוקף מ-908 בתשפ"ד ל-1,893 בתשפ"ו, דבר שיש בו כדי להעיד על הצלחת תהליך ההסדרה והטמעת הפיקוח החדש, באחריות משרד החינוך.

סטטוס רשיון	תשפ"ד	תשפ"ה	תשפ"ו
רשיון בתוקף	908	637	1,893
לא הוגשה בקשה לרישוי	157	225	97
בתהליך רישוי	940	1,169	180
מעון סגור	351	355	445
סה"כ מעונות	2,356	2,386	2,615

טבלה מספר 2: סטטוס רישוי מעונות יום 'סמל' בישראל, תשפ"ד-תשפ"ו

עם זאת, הנתון הבולט והדאגה המרכזית הוא מספר המעונות הסגורים- העומד על 445 מעונות בשנת הלימודים תשפ"ו. עלייה של כ-25.4% לעומת השנים הקודמות. סגירה זו עלולה להעיד על תחלופת כוח אדם גבוהה במעונות ה'סמל' ועל קשיים תפעוליים, פיקוחיים או כלכליים.

חשוב לציין כי קיימות אי-התאמות בתוך משרד החינוך עצמו: מספר המעונות המסומנים כ"סגורים" במערכת "איתור מעונות יום" (פורטל הורים) אינו תואם את הנתונים הרשמיים במערכת הרישוי. סוגיה זו נמסרה לנו בתגובת משרד החינוך על ידי סוהיר קור, מנהלת/מנהל תחום בכיר/ה (רישוי ואכיפה), ביום 2 בנובמבר 2025. אי-התאמות אלו עשויות לנבוע משוני במטרת המעקב של כל מערכת, בעדכוני ניהולי, באיחוד רשומות או בשינויים טכניים אחרים, והן מדגישות את הצורך בפרשנות זהירה של הנתונים.

בנוסף, בחינה מעמיקה של נתוני משרד החינוך לעומת נתוני מערכת "איתור מסגרת מוכרת" של משרד העבודה מצביעה על פערים מספריים: בעוד שמספר מעונות הסמל הפועלים ברישיון ובתהליך רישוי עומד על כ-2,073 מעונות לפי נתוני משרד החינוך (בדומה למספרם בשנת הלימודים תשפ"ד-תשפ"ה), נתוני משרד העבודה מצביעים על כ-2,007 מעונות בלבד בשנת הלימודים תשפ"ו. פער זה, לצד אי-התאמות פנימיות בתוך משרד החינוך, מדגיש את הצורך בהשוואת נתונים ממקורות שונים, ובהסתמכות על מידע זה לניתוח מדיניות והסקת מסקנות.

מעונות 'סמל' - סיווג, פריסה גיאוגרפית חברתית וכלכלית

נתוני משרד העבודה מאפשרים לבחון את סיווגי מעונות ה'סמל' – רגיל (ובכללו מקומות עבודה), מ'סיכון לסיכוי' ו'רב-תכליתי' – ולהתחקות אחר שינויים שחלו במספר, בפריסה הגיאוגרפית ובמיקוד החברתי-כלכלי של מעונות אלו בישראל.

הנתונים המוצגים בטבלה מספר 3 מצביעים על ירידה של כ-5% במספר המעונות הרגילים בשלוש השנים האחרונות – מ-1,993 בשנת הלימודים תשפ"ד ל-1,899 בתשפ"ו – וכן על ירידה של כ-30% במספר מעונות "מקומות עבודה" (מ-21 ל-15). במקביל, נרשם גידול משמעותי של כ-85% במספר המעונות הרב-תכליתיים, מ-40 ל-74. לצד שינויים אלה, מספר המעונות במסגרת תכנית "מסיכון לסיכוי" נותר יציב יחסית (14–19).

סיווג מעונות	תשפ"ד	תשפ"ה	תשפ"ו
רגיל	1,993	1,996	1,899
מסיכון לסיכוי	18	14	19
רב-תכליתי	40	43	74
מקומות עבודה	21	19	15
סה"כ מעונות	2,072	2,072	2,007

טבלה מספר 3: סיווג מעונות יום 'סמל' בישראל, תשפ"ד-תשפ"ו. מקור: (משרד העבודה).

עם זאת, חשוב לציין כי קיימים פערים מהותיים בין נתוני משרד העבודה לבין נתוני משרד הרווחה באשר למספר המעונות הרב-תכליתיים. בעוד שמשרד העבודה דיווח על 40,43 ו-74 מעונות בשנים תשפ"ד-תשפ"ו, משרד הרווחה דיווח באותן שנים על 70, 74 ו-83 בהתאמה – פער של עשרות מסגרות בכל שנה.

שנת לימודים	משרד הרווחה	משרד העבודה	פער בין המשרדים
תשפ"ד	70	40	30+
תשפ"ה	74	43	31+
תשפ"ו	83	74	9+

טבלה מספר 3 א' השוואת נתוני המעונות הרב-תכליתיים בין משרדי הממשלה, תשפ"ד-תשפ"ו

פערים אלו ממחישים את היעדר האחידות במערכות המידע הממשלתיות ואת הקושי לבסס תמונות מצב מהימנה של תחום המעונות בכלל ואלו הרב-תכליתיים בפרט.

ייתכן כי מקור הפער נעוץ בהבדלים בהגדרות, ברישום מעון רב תכליתי ככזה בו מתקיימת תכנית התערבות במעון רגיל, בעיתוי עדכון הנתונים ושינויים במודל ההפעלה.

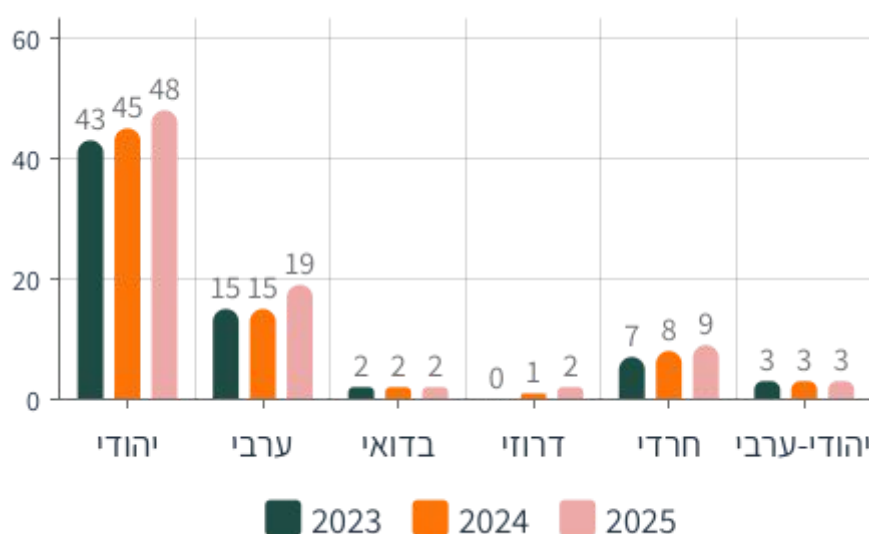
אף על פי שבשנת תשפ"ו ניכרת התכנסות מסוימת בין הדיווחים, הפערים מלמדים על הצורך בהקמת מאגר נתונים ממשלתי אחוד לגיל הרך, שיבטיח עקביות, שקיפות ויכולת מעקב רב-שנתית.

מעונות רב-תכליתיים: הרחבת ההיצע ואתגרי ההתאמה לביקוש

נכון לחודש ספטמבר 2025 פועלים בישראל 83 מעונות רב תכליתיים, כך על פי נתוני משרד הרווחה. 50 מעונות המהווים כ- 68% משרתים את המגזר היהודי, מתוכם 7 מעונות (8%) ממוקמים בשכונות וביישובים בהם רוב האוכלוסייה חרדית, כדוגמת מודיעין עילית, בית"ר עילית וצפת. 23 מעונות המהווים כ- 28% משרתים את המגזר הלא יהודי. 19 מהם מצויים בישובים ערביים, ו-4 נוספים נחלקים באופן שווה בין המגזר הבדואי בדרום הארץ- בעיר רהט ובמועצה המקומית תל שבע- ובמגזר הדרוזי שבמחוז חיפה, במועצה המקומית עספיא. מעבר לכך, 3 מעונות פועלים בערים מעורבות, בהן נוף הגליל ורמלה.

ניתוח פריסת המעונות הרב-תכליתיים לפי מגזר, מחוז, אשכול חברתי-כלכלי ותפוסה, מצביע על התרחבות ההיצע של המערך הארצי, בצד פערים מבניים מתמשכים בין קבוצות האוכלוסייה. כבר בסקירה ראשונית ניכרת הלימה בין ארבעת הממדים. קרי, מגזרים ומקומות המשתייכים לאשכולות חברתיים וכלכליים נמוכים, הם לרוב גם אלו המרוחקים גיאוגרפית ממרכז הארץ, ושיעור התפוסה והנגישות לשירותים בהם נמוך יותר. מותר להניח כי השילוב בין המדדים מוצא את ביטויו ביכולתם של ילדים ומשפחות באוכלוסיות מוחלשות ליהנות משירותי חינוך-טיפול איכותיים. להלן מופיעים התרשימים והנתונים הנוגעים לכל אחד מהמדדים.

פריסת המעונות לפי מגזר חינוכי ומחוז

טבלה מספר 4: פרסית מעונות רב תכליתיים לפי מגזר חינוכי

בין השנים 2023-2025 נרשמה עלייה של 19% במספר המעונות הרב-תכליתיים מ-70 בשנת 2023 ל-83 בשנת 2025. עלייה יחסית גדולה נרשמה במגזר הערבי. אך ההשוואה אל מול המגזר היהודי, מלמדת על יתרון מספרי מובהק של האחרון ופער משמעותי בהיצע השירותים בין שני המגזרים. בחינה מעמיקה יותר של הנתונים מלמדת על ניסיון להרחיב את הנגישות לשירותים רב-תכליתיים באזורים ובמגזרים מוחלשים. כך נרשמה עלייה מתונה במספר המעונות במגזר החרדי, ובשנתיים האחרונות אף נפתחו לראשונה מעונות רב-תכליתיים במגזר הדרוזי.

פריסת המעונות לפי מחוזות בשלוש השנים האחרונות, המוצגת בתרשים 2 שלהלן, משתלבת אף היא במדיניות רווחה הממוקדת בחיזוק המענים בפריפריה החברתית והגיאוגרפית: גידול של ארבעה מעונות בכל אחד מהמחוזות – חיפה והצפון, המרחיב את השירות לאוכלוסיות שלא נכללו בעבר, לצד שמירה על היקף פעילות גבוה של 22 מעונות במחוז הדרום בשנתיים האחרונות.

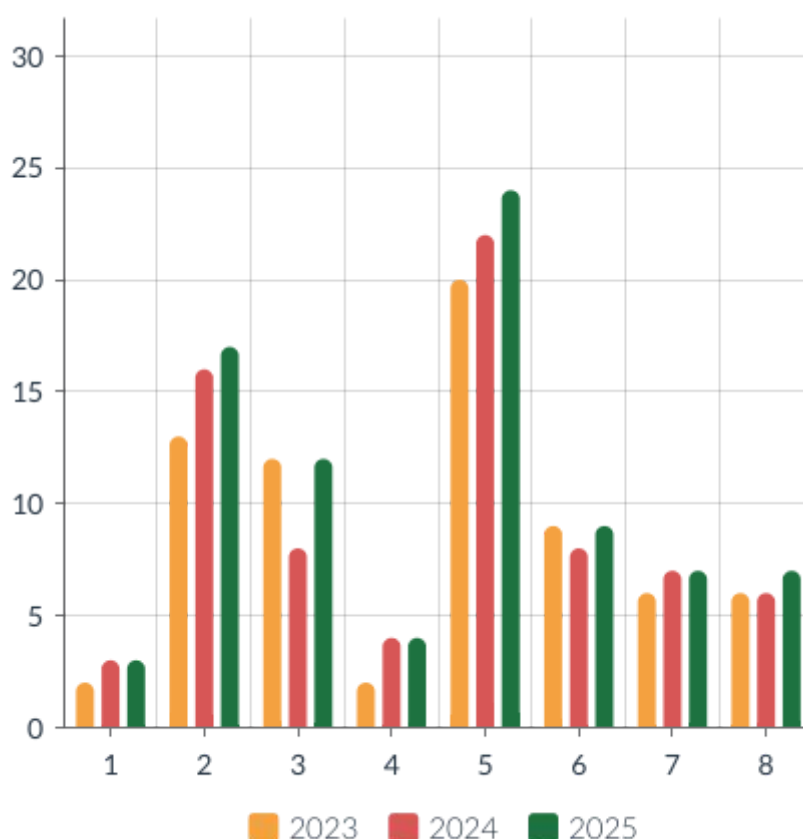

תרשים מספר 2: פריסת מעונות רב-תכליתיים לפי מחוז

לצד זאת, העדר הגידול במגזר הבדואי ממחיש את הצורך במתן תשומת לב ייחודית לאוכלוסיות בהן היצע המעונות נמוך ביחס למצוקת האוכלוסייה. כזו היא תמונת המצב במגזר הבדואי בנגב, בו פועלים סך-הכול שני מעונות רב-תכליתיים. אוכלוסיית הילדים מגיל לידה עד ארבע במגזר זה היא הפגיעה ביותר, מאופיינת בשיעור איתור נמוך של ילדים עם מוגבלות ביחס לאוכלוסייה היהודית והערבית, ובאחוז נמוך 3.4% של ילדים המטופלים בשירותי התפתחות הילד במחוז דרום, לעומת 10.5% באוכלוסייה היהודית (סופר-פורמן ואח', 2022). יתרה מזאת, ההשקעה הנדרשת באוכלוסייה זו, החל מגיל הינקות עלתה במחקרים המלווים את תוכניות החומש לפיתוח כלכלי-חברתי של האוכלוסייה הבדואית בנגב בשנים 2017-2021 ובשנים 2021-2026, אשר עמדו על ההכרח להסתכל על צורכי האוכלוסייה מן הגיל הרך ועד לסיום הלימודים לאחר 12 שנות לימוד (ברוך-קוברסקי ואח', 2022). דוחות ממשלתיים ציינו את חשיבות שיתוף הפעולה והסינרגיה בין כלל הגורמים הפועלים בתחום, והצביעו על תשתיות חסרות או לא מספקות כגורם משמעותי לפגיעות (משרד הבריאות, 2023).

פריסת מעונות רב-תכליתיים לפי אשכול חברתי כלכלי

מיפוי המעונות הרב-תכליתיים לפי אשכול חברתי-כלכלי של היישוב מוסיף נדבך נוסף לנתונים שהוצגו, ומצביע על ריכוז בולט של מעונות באשכולות הביניים 5-7. באשכול 5 פועלים 24 מעונות המהווים כמעט שליש ממספרם הכולל. באשכולות הגבוהים ביותר (9-10) אין כלל מעונות, ואילו באלו המשתייכים לאשכולות 7 ו-8 במרכז ובתל-אביב, נרשמה יציבות במספר המעונות שניתן להסבירה בקיומם של שירותים חלופיים, ביקוש נמוך יחסית איגום משאבים או סדרי עדיפויות שונים. מנגד, באשכולות הנמוכים ישנו גידול במספר המעונות באשכולות 2 ו-3, וניכר מאמץ ממוקד לפיתוח שירותים באזורים מוחלשים. כך נפתחו בשנתיים האחרונות מעונות בעיר צפת ובמועצות מקומיות כדוגמת פוריידיס, ג'סר א-זרקא ומעלה עירון. זוהי מגמה חשובה שיש בה כדי להוביל לשינוי במצב הדברים הנוכחי. קרי שיעור מעונות נמוך מהממוצע הארצי בקרב אוכלוסיות בסיכון, שיש בו כדי להעיד על פערי נגישות מתמשכים, כפי שתואר לעיל ביחס לאוכלוסייה הבדואית בנגב.

תרשים מספר 3: פריסת מעונות רב תכליתיים לפי אשכול חברתי-כלכלי בשנים 2025-2023

היקף השמות ותפוסה במעונות הרב-תכליתיים

נתוני משרד הרווחה מצביעים על עלייה משמעותית במספר הילדים שהושמו במעונות הרב-תכליתיים בין השנים 2023-2025. בשנת 2023 נרשמו 983 השמות ב- 70 מעונות; בשנת 2024 – 1,900 השמות ב- 74 מעונות, ובשנת 2025 נרשמו 1,950 השמות ב- 83 מעונות. הממוצע הארצי להשמות למעון בשנת 2025 עומד על 23.5 ילדים למעון. בפילוח לפי מגזר ניכרים פערים מתונים: במגזר הלא יהודי (ערבי, בדואי ודרוזי) הממוצע נמוך מעט יותר כ- 22.3 ילדים למעון, בעוד שבמגזר החרדי נרשם ממוצע של 23.6 ילדים למעון.

יש להדגיש כי נתוני התפוסה נאספו בראשית שנת הלימודים תשפ"ו (ספטמבר 2025) ומספקים תמונת מצב חלקית בלבד. במשרדי הממשלה וברשויות המקומיות מציינים כי אין לראות בנתונים אלה ייצוג מלא של השנה כולה, שכן ילדים בסיכון משולבים במעונות לאורך כל השנה, בהתאם למועדי ועדות האיתור, המתקיימות לרוב בחודשי ינואר-פברואר. לפיכך, התפוסה בפועל עשויה להשתנות משמעותית במהלך השנה, בעיקר ברשויות שבהן ריכוז גבוה של אוכלוסיות רווחה.

תפוסה בפועל וניתוח מגזרי

מקור נתונים משלים ממערכת "איתור מסגרת מוכרת" של משרד העבודה מאפשר הצצה למצב התפוסה בפועל במעונות הרב-תכליתיים בתחילת שנת הלימודים תשפ"ו (ספטמבר 2025). לפי נתוני מערכת זו – המתייחסים ל-74 מעונות בלבד – נותרו 770 מקומות פנויים בקבוצת התינוקות, 776 בקבוצת הפעוטות ו-1,041 בקבוצת הבוגרים. הפערים במספר המעונות המדווחים בין משרד הרווחה בשנים 2023 ו-2024 (70 ו-74, בהתאמה), למשרד העבודה (40 ו-43, בהתאמה) אינם מאפשרים בשלב זה ניתוח מדויק של מגמות אלו לאורך זמן.

ניתוח נתוני התפוסה לפי רשויות ומגזרים מלמד על שונות ניכרת ביניהם: בחלק מהערים שבהן האוכלוסייה היהודית מגוונת ניכרת תפוסה כמעט מלאה והמסגרות פועלות ללא עודף משמעותי של מקומות פנויים, בעוד שבמגזרים אחרים מתגלה עודפות בולטת. במגזר החרדי בולטות ערים כגון מודיעין עילית וביתר עילית, שבהן נותרו עשרות מקומות פנויים בכל קבוצות הגיל, ובמגזר הערבי – לצד ערים כמו אום אל-פחם ונצרת שבהן התפוסה גבוהה – ישנן מועצות מקומיות כדוגמת ג'סר א-זרקא, עילוט וריינה, שבהן ניכרת עודפות משמעותית.

חלק מהיישובים החרדים והערבים ממחישים את האתגרים המורכבים הכרוכים ביישום מדיניות לגיל הרך בקרב אוכלוסיות מוחלשות ומודרות. בג'סר א-זרקא, למשל, אחוז הילדים בגיל לידה עד ארבע עומד על 10.8% – 1,674 ילדים, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2022). אף שבשנים האחרונות הוקמו שני מעונות רב-תכליתיים – האחד בשנת תשפ"ה והשני בתשפ"ו – שיעור התפוסה נותר נמוך והביקוש למסגרות חינוך-טיפול מפוקחות מוגבל.

גורמי רווחה מצביעים על כך שהפערים בתפוסת המעונות אינם מנותקים מההקשר הרחב של השתתפות נמוכה של ילדים במערך החינוך בגילאי לידה עד שלוש בכלל החברה הערבית. הקריטריונים של משרד העבודה מחריפים את אי־השוויון, שכן אוכלוסיות מוחלשות רבות אינן עומדות בהם. לכך מתווספת מגבלה מבנית של קרקע, בעלות ותכנון, המגבילה את האפשרות להקים מעונות חדשים או לתחזק קיימים.

מבחינה חברתית, ג'סר אֶזְרָקא מתוארת כיישוב המתמודד עם אתגרי עומק, הנתמכים גם בנתוני הגופים הרשמיים: רמות גבוהות של עוני – 25.1% מהמשפחות ו־35.5% מהילדים מתחת לקו העוני, ועומק העוני עומד על 30.7% (קסיר ואח', 2023); אבטלה נרחבת בקרב גברים – 53.5% בלבד בעלי הכנסה; תלות גבוהה בנשים מפרנסות העובדות מחוץ ליישוב; שכר נמוך ושיעורי השכלה נמוכים; נשירה ממערכת החינוך; תופעות של אלימות במשפחה ושימוש בחומרים; ומוביליות חברתית נמוכה מאוד. מבנה חברתי סגור, נישואים בתוך המשפחה והדרה מצד החברה הערבית הרחבה מגבילים עוד יותר את היכולת לקדם שינוי מערכתי. כל אלה משפיעים על רמת המודעות לחשיבות ההשקעה בגיל הרך ועל יכולתן של משפחות לשלב את ילדיהן במסגרת חינוכית מפוקחת.

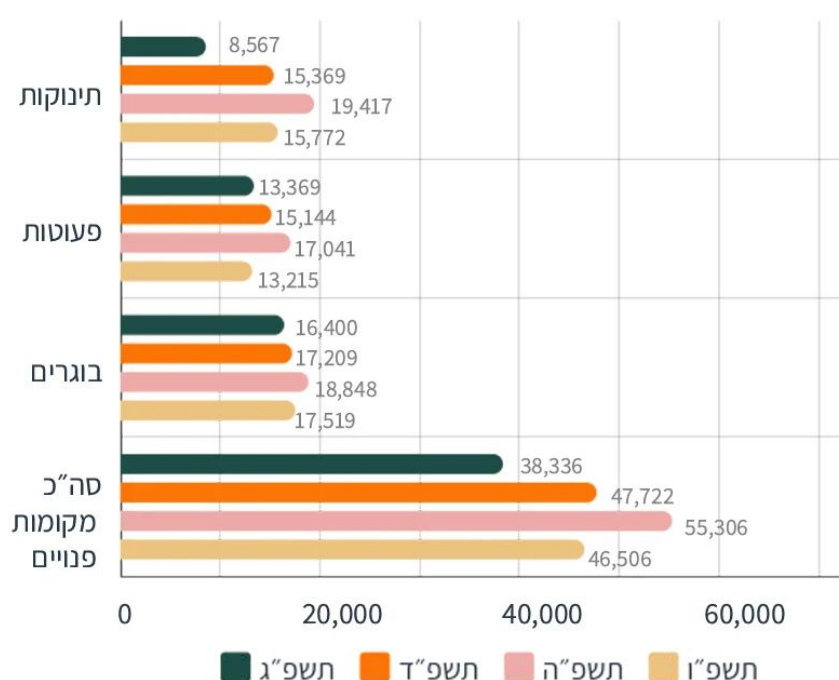
נכון להיום, רק כאשר פעוט מוגדר כ"ילד בסיכון" נפתחת בפני משפחתו האפשרות לקבלת סבסוד או מענה טיפולי מצד המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות. עוני מתמשך, גם כאשר הוא כרוני ומעמיק, אינו נכלל בקריטריונים המגדירים סיכון, ולכן משפחות רבות הנמצאות במצוקה כלכלית משמעותית אינן זכאיות לסיוע. מצב זה מצביע על פער מהותי בין המציאות החברתית לבין מסגרת החוק הקיימת. ההכרה בעוני כגורם סיכון מחייבת עדכון של חוק פעוטות בסיכון (הזכות למעון יום) תש"ס-2000 והתאמתו למאפייני המציאות החברתית, המאופיינת בשנים האחרונות בעלייה מתמשכת בשיעורי העוני ובהחרפת המצוקה הכלכלית בעקבות משברים בריאותיים, ביטחוניים וחברתיים כגון מגפת הקורונה, האלימות בחברה הערבית והשלכות המלחמה. תיקון חקיקה שיכלול במפורש עוני, אובדן ושכול (לרבות אזרחי) כקריטריונים המזכים בתמיכה, יאפשר גמישות בהתאמת הקריטריונים למבני חברה שונים, וייתן מענה שוויוני ורלוונטי למצבי סיכון בחברה הישראלית המגוונת.

גם במגזר החרדי ניכרת תפוסה חלקית במעונות הרב־תכליתיים, אך שבמרבית היישובים קיימת אוכלוסייה גדולה של ילדים בגילאי לידה עד שלוש. הסיבות דומות בחלקן לאלו שבחברה הערבית, אך נובעות מהקשרים תרבותיים שונים: קיימת העדפה ברורה למסגרות קטנות יותר, כמו משפחותונים, המאפשרות לנשים לעבוד מהבית ומפחיתות את הצורך בניידות, במקביל להתאמה לערכי הקהילה ולהרגלי החיים שלה. מסגרות אלו משמשות גם כמקור תעסוקה לנשים ויוצרות תחושת שליחות קהילתית סביב הטיפול בילדים, ואולם, לפחות בג'סר אֶזְרָקא מספר המשפחותונים מוגבל – 12 בלבד – כך שלכל היותר משתתפים בהם כ־60 פעוטות, מספר קטן משמעותית ביחס לאוכלוסיית הילדים בגיל לידה עד שלוש ביישוב.

המקרים של ג'סר אֶזְרָקא ושל היישובים החרדיים מדגישים כי שיעורי התפוסה הנמוכים במעונות הרב־תכליתיים אינם נובעים רק ממחסור בהיצע מוסדות חינוך או בתשתיות פיזיות, אלא משילוב של חסמים תרבותיים, חברתיים וכלכליים המשפיעים על יכולת המשפחות לממש את זכאותן לשירותים. מסגרות קטנות, הקרובות לבית, ומותאמות תרבותית חשובות, אך ההיצע הקיים אינו מספיק כדי לענות על הצורך הרחב. בנוסף, קריטריוני הסבסוד, הרישוי והקצאת המשאבים מתקשים לתת מענה הולם לאוכלוסיות שבהן מתקיימים דפוסי תעסוקה ייחודיים ומבני משפחה מורחבים. מצב זה מדגיש את הצורך במדיניות סבסוד והרחבת מסגרות חינוכיות-טיפוליות מותאמות תרבותית וכלכלית, לצד חיזוק אמון הקהילה במערכות הפיקוח, עבודה קהילתית והעלאת מודעות בקרב הורים ואנשי מקצוע כאחד.

התפוסה במעונות היום המפוקחים

נתוני משרד העבודה (איתור מסגרת מוכרת) מלמדים כי בראשית שנת הלימודים תשפ"ו (ספטמבר 2025) עמד סך המקומות הפנויים במעונות היום 'סמל' על 46,506, צמצום של כ-16% ביחס לשנה הקודמת. טבלה מספר 5 שלהלן מציגה את נתוני התפוסה בארבע השנים האחרונות, על פי קטגוריות גיל: תינוקות (לידה עד 15 חודשים), פעוטות (15-24 חודשים) ובוגרים (24 חודשים ומעלה). הנתונים מלמדים על עלייה של כ-44% במספר המקומות הפנויים ביחס לפוטנציאל התפוסה במעונות בין שנת הלימודים תשפ"ג (38,336) לשנת הלימודים תשפ"ה (55,306). העלייה הבולטת ביותר (כמעט פי 2.3) הייתה בקטגוריית תינוקות (מ-8,567 ל-19,417)

טבלה מספר 5: התפוסה במעונות יום 'סמל' בשנים תשפ"ג-תשפ"ו.

בעוד שמגמות העלייה בשנים תשפ"ד – תשפ"ה הוסברו בעיקר בקשיים באיוש כוח אדם, חסמים תפעוליים, נגישות גיאוגרפית ועלויות מסגרת, הרי שהירידה בתשפ"ו יכולה להעיד על מודעות גוברת לחשיבות החינוך-טיפול בגיל הינקות, על פתיחת מסגרות חדשות ועל צעדי המדיניות שננקטו עם מעבר מעונות היום לאחריות משרד החינוך. עם זאת, סביר שגם סגירתם של כ-445 מעונות יום 'סמל' לאורך השנים, מהם 90 רק בשנה החולפת, הובילה לניתוב ילדים למעונות המסובסדים הנותרים ובכך לצמצום מספר המקומות הפנויים.

הנתונים הכללים על התפוסה במעונות היום 'סמל' מצביעים על השפעות מבניות ותפעוליות רחבות, אולם ניתוח לפי מגזרים מאפשר לזהות דפוסים מובחנים. המגזר החרדי משמש דוגמה לאופן בו סבסוד המעונות ומבחני התמיכה מתבטאים בהיקפי הביקוש למסגרות חינוך-טיפול מפוקחות ולשינוי בתמונת

סבסוד מעונות יום והשלכותיו במגזר החרדי

בעשורים האחרונים היו מעונות היום אחד הכלים המרכזיים לסיוע כלכלי למשפחות במגזר החרדי. מודל הסבסוד התבסס במידה רבה על זכאות של משפחות אברכים, גם כאשר האב לא השתתף בשוק העבודה. לאורך השנים עלו טענות ציבוריות ומשפטיות כי סבסוד זה מעמיק את אי־השוויון ופוגע בעקרון השוויון בנטל, מאחר שהמדינה מסייעת למשפחות שבהן האב נמנע מגיוס ומהשתתפות כלכלית בשוק העבודה.

ביקורת זו הגיעה לשיאה בעתירות שהוגשו לבג"ץ, אשר קבע בפסיקה תקדימית כי לא ניתן להמשיך ולסבסד מעונות יום למשפחות שבהן האב לומד אך חב בגיוס. בעקבות זאת הנחתה היועצת המשפטית לממשלה את משרדי הממשלה להפסיק את התמיכות האוטומטיות, ולהחיל כללים חדשים שמחייבים אברכים המעוניינים בהטבה להוכיח השתלבות ממשית בשוק העבודה ולעמוד ברף הכנסה מינימלי. צעדים אלו נועדו למנוע עקיפה של פסיקת בג"ץ, ולכוון את הסבסוד למשפחות שבהן שני ההורים עובדים בפועל.

כתוצאה מכך שנת הלימודים תשפ"ו, כקודמתה נפתחה ללא הסדרת הנושא, כשמערכת הגשת הבקשות לסבסוד מושבתת ומבחני התמיכה אינם מפורסמים. כיוון שכך, משפחות רבות נאלצו לבחור בין תשלום מלא על מסגרת מפוקחת לבין מעבר למסגרות פרטיות לא מסובסדות. דבר שבא לידי ביטוי בנתוני התפוסה לשנת תשפ"ו.

חשוב לציין כי הנתונים נאספו לפני פתיחת המערכת המקוונת להגשת בקשות לסבסוד שכר הלימוד במעונות היום, על ידי משרד העבודה ביום א', 21.9.25, ולכן ייתכנו שינויים בשיעור המקומות הפנויים לאחר קליטת בקשות ההורים. אף על פי כן, כבר במועד איסוף הנתונים ניכרה מגמה מובהקת של עלייה במספר המקומות הפנויים במרכזי אוכלוסייה חרדיים.

ערם	תשפ"ג	תשפ"ד	תשפ"ה	תשפ"ו
אלעד	242	412	504	536
מודיעין עילית	252	517	687	1,199
בית שמש	391	548	608	1,118
בית"ר עילית	345	658	941	951
בני ברק	1,088	1,702	1,772	2,619
סה"כ	2,318	3,837	4,512	6,423

טבלה מספר 6: נתוני התפוסה בערים החרדיות בין השנים תשפ"ג-תשפ"ו

טבלה מספר 6 מציגה את נתוני התפוסה – מקומות פנויים ביחס לפוטנציאל – במעונות יום 'סמל' בערים החרדיות בין השנים תשפ"ג-תשפ"ו. על אף שהטבלה מצביעה על גידול עקבי במספר המקומות הפנויים במעונות בערים החרדיות בשלוש השנים האחרונות (תשפ"ג-תשפ"ו), חשוב להבחין בין הדינמיקה הטבעית של המערכת בשנים תשפ"ג-תשפ"ה לבין החרیגות שהתבטאה בשנת תשפ"ו.

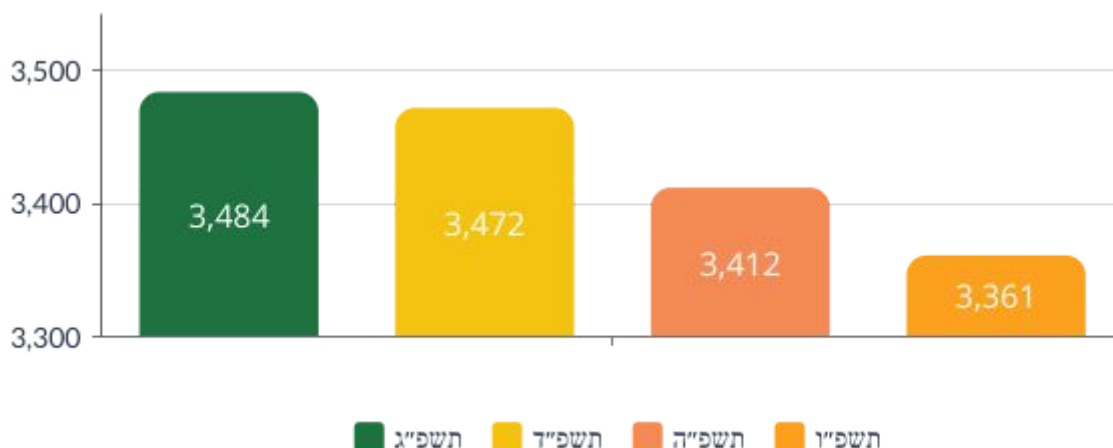
במהלך תשפ"ג ותשפ"ה נראה שהעלייה נבעה בעיקר משינויים דמוגרפיים והתרחבות הביקוש למסגרות שאינן תמיד תואמות את קצב הפיתוח התשתיתי, ולכן מספר המקומות הפנויים עלה בהדרגה – מ־2,318 ל־4,512.

לעומת זאת, בתשפ"ו נרשמה קפיצה חריגה ל־6,423 מקומות פנויים. נתון זה אינו משקף רק מגמה דמוגרפית, אלא ככל הנראה קשור במישרין למשבר הסבסוד במגזר החרדי. ביטול התמיכה האוטומטית במשפחות אברכים, והשהיית פרסום מבחני התמיכה בתחילת שנת הלימודים, הובילו לכך שמשפחות רבות נמנעו מהרשמה למעונות מסובסדים או בחרו לעבור למסגרות פרטיות. התוצאה ניכרה במיוחד בערים הגדולות, ובראשן בני ברק, עם יותר מ־2,600 מקומות פנויים.

מכאן עולה כי העלייה החריפה בתשפ"ו מבטאת את השלכות המדיניות החדשה והמשבר המשפטי סביב הסבסוד – יותר מאשר מגמות ארוכות טווח במערכת. על כן יש לראות בנתוני תשפ"ו עדות נקודתית לשינוי מדיניות, ולא בהכרח המשך ישיר של הדפוסים הקודמים.

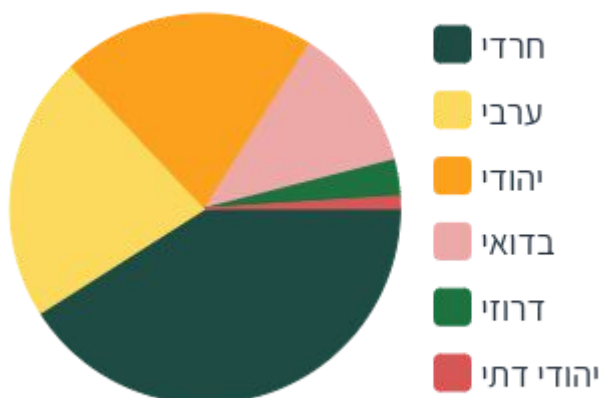
משפחתונים מוכרים (סמל) ופילוחם לפי מגזר, אשכול חברתי-כלכלי ותאגיד מפעיל

נכון לחודש נובמבר 2025, ראשית שנת הלימודים תשפ"ו פועלים ברחבי הארץ 3,361 משפחתונים מוכרים (בעלי סמל). נתון זה מלמד על ירידה מתונה ומתמשכת העומדת על כ- 3.5% בשלוש השנים האחרונות. מגמה זו המוצגת בתרשים מספר 4 משקפת שחיקה הדרגתית במערך המשפחתונים.

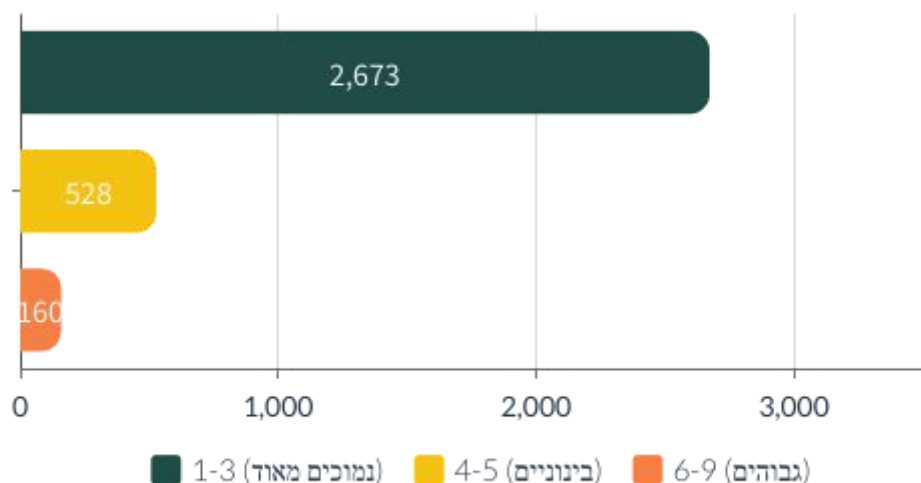
תרשים מספר 4: משפחתונים מוכרים בישראל בשנים תשפ"ג-תשפ"ו

עוד מלמדים הנתונים כי רוב המשפחתונים פועלים במגזרים החרדי, הערבי והבדואי (ראו טבלה מספר 7 להלן). הפילוח נעשה בהתאם לסיווג היישובים על פי הגדרת הלמ"ס: יישובים ערביים – הם אלו שבהם רוב האוכלוסייה מוסלמית או נוצרית, יישובים בדואיים ודרוזים, סווגו בנפרד. יישובים יהודיים – בעלי רוב יהודי כגון חולון, רחובות או עפולה, סווגו בנפרד יישובים דתיים המובחנים לציבור הדתי-לאומי או יישובים חרדיים כדוגמת מודיעין עילית ואלעד.

טבלה מספר 7: משפחתונים מוכרים (סמל) בפילוח לפי מגזר.

הנתונים מצביעים על כך שמודל המשפחתונים משמש בעיקר את האוכלוסיות הפגיעות בחברה הישראלית. קהילות מסורתיות ופריפריאליות, שבהן המסגרת הביתית-קהילתית תואמת את סגנון החיים והעדפות ההורים, ומשמשת גם כאמצעי תעסוקה לנשים בתוך היישוב, כפי שעלה לעיל (סעיף 3.2.4 על אודות מעונות היום הרב-תכליתיים). יתר על כן, המשפחתונים מרכזים ברשויות מקומיות הנמצאות בתחתית הסולם החברתי-כלכלי (תרשים מספר 5), ונותנים מענה לגיל הרך בפריפריה החברתית-גאוגרפית: כ-80% מהם ממוקמים ברשויות באשכולות הנמוכים (1-3); 16% נוספים באשכולות (4-5) ורק כ-5% באשכולות הבינוניים והגבוהים (6-9).

תרשים מספר 5: משפחתונים מוכרים לפי פילוח חברתי-כלכלי

היבט נוסף של פעילות המשפחתונים נוגע לתאגידים המפעילים אותם. מערך המשפחתונים מופעל כיום בעיקר בידי ארבעה גופים מרכזיים:

- רשויות מקומיות – 1,063 משפחתונים (32%)
- נאות מרגלית – 1,042 משפחתונים (31%)
- המכללה הארצית להכשרה מקצועית סח'נין – 750 משפחתונים (22%)
- בית יעקב – 506 משפחתונים (15%)

נאות מרגלית פועלת בפריסה רחבה בעיקר ביישובים יהודיים-חרדיים, דתיים-לאומיים וכלל יהודיים, ואילו המכללה הארצית להכשרה מקצועית פעילה בעיקר ביישובים ערביים ובדואיים, במסגרת רשת חינוך והכשרה מקצועית רחבה. רשת בית יעקב, הפועלת במגזר החרדי ובחסות מוסדות החינוך המזוהים עם אגודת ישראל מפעילה משפחתונים כחלק ממערל חינוכי קהילתי-דתי סגור יחסית, המשולב במוסדות חינוך לנשים וילדים. לצד גופים אלו, ישנן רשויות המפעילות את מערך המשפחתונים בכוחות עצמן.

ריכוזיות זו, שבה שלושה מפעילים ארציים יחד עם הרשויות המקומיות אחראים לכלל המסגרות, מעוררת שאלות באשר לתלות אפשרית של המדינה בגופים חוץ-ממשלתיים להפעלת שירותים ציבוריים, היכולת להשפיע על איכות החינוך וההדרכה בהם והצורך בהסדרה, בקרה, ושקיפות מוגברת במנגנון ההתקשרות עמם.

דוח זה מציג תמונת מצב עדכנית של מערכת המעונות והמשפחתונים לגיל לידה עד שלוש בישראל, עם דגש על רישוי, פריסה גיאוגרפית ותפוסה, והשפעת המדיניות הממשלתית. הדוח מתבסס על נתוני משרד החינוך, משרד העבודה ומשרד הרווחה, ומצביע על אתגרים מערכתיים וחברתיים המשפיעים על נגישות, שוויון ואיכות השירותים.

ממצאי הדוח משקפים מגמת גידול במספר המסגרות, בהסדרתן וברישוין – מה שמעיד על התקדמות בתהליך החלת חוק הפיקוח ויישום אחריות המדינה. מספר המעונות הרשומים עלה באופן עקבי, ומספר המעונות המחזיקים ברישיון בתוקף כמעט הוכפל בשלוש שנים.

לצד מגמות אלו בולטים אתגרים מערכתיים שדורשים מענה: תנודתיות במעמד הרישוי, מספר ניכר של מעונות שלא מגישים כלל בקשה לרישוי, והיקף משמעותי של סגירות מעונות, ובכללם מעונות "סמל" ומשפחתונים. תופעות אלה עלולות לפגוע ביציבות המערכת וביכולתה להבטיח טיפול וחינוך איכותיים בכלל ולאוכלוסיות מוחלשות ופגיעות במיוחד.

ניתוח לפי מגזרים מחדד זאת תוך שהוא חושף תמונה מורכבת: רוב המסגרות פועלות במגזר היהודי, בעוד שבחברה הערבית ובמיעוטים אחרים נותרת גישה מוגבלת למעונות מפוקחים. המשמעות היא שהגידול בהיצע אינו מתורגם לשוויון הזדמנויות בגישה לשירותי החינוך.

היבט נוסף של הדבר עולה גם בהקשר של המעונות ה"רב-תכליתיים", המיועדים בעיקר לילדים בסיכון. בשנים האחרונות ניכר מאמץ ממוקד בהרחבת ההיצע בפריפריה החברתית והגיאוגרפית, והגברת הנגישות לשירות בקרב אוכלוסיות מוחלשות. יחד עם זאת, הממצאים הנוגעים לתפוסה במעונות אלו מלמדים כי נדרשים כלי מדיניות נוספים, כמו גם בחינת הקריטריונים לסבסוד מעונות היום, והרחבת מעטפת השירותים למשפחות בעוני, כך שאוכלוסיות פגיעות תוכלנה להתגבר על קשיי היומיום וחסמים תרבותיים, כלכליים וחברתיים – למצות את זכויותיהן ולצרוך את השירות.

ממצאי התפוסה במעונות בכלל ואלו הרב-תכליתיים בפרט מדגישים את השפעת המדיניות על דפוסי הביקוש. מגמת העלייה במספר המקומות הפנויים אשר נצפתה בשנים תשפ"ד-תשפ"ה נבלמה בשנת תשפ"ו, ככל הנראה כתוצאה מסגירת מעונות, מודעות גוברת לחשיבות המסגרות המפוקחות, והשפעות רפורמת מבחני הסבסוד. לאלו האחרונות השלכות בולטות על אוכלוסיות מוחלשות. הדבר ניכר במגזר החרדי, שם השינויים במדיניות הסבסוד בעקבות פסיקת בג"ץ יצרו טלטלה משמעותית – הן בביקוש למסגרות מפוקחות והן בנטל הכלכלי על המשפחות.

באופן כללי, עולה כי מדיניות הסדרה, פיקוח וסבסוד אינן רק סוגיות ניהוליות אלא גורמים מעצבים של שוק המעונות כולו: הן משפיעות על פתיחת וסגירת מסגרות, על תפוסתן, על נגישותן לאוכלוסיות מוחלשות ועל התנהלות ההורים והמשפחות ביחס לחינוך ילדיהם.

ברוך-קוברסקי, ר., גלעד, ע., זוהר, ל., קונסטנטינוב, ו., בן סימון, ב., אייזיק, ע. ומורן-גלעד, ל. (2022). נשירה בקרב תלמידים בחינוך הבדואי בנגב. דמ-902-22. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל.
<https://brookdale.jdc.org.il/publication/school-dropout-in-the-bedouin-population-in-the-negev>

הביטוח הלאומי (2025). נתונים סטטיסטיים עבור ג'סר א-זרקא, אתר הביטוח הלאומי
<https://www.btl.gov.il/mediniyut/situation/statistics/btlstatistics.aspx?type=1&id=541>

משרד הבריאות (2023). דוח מסכם לשנת 2022 בטיחות ילדים בחברה הבדואית בנגב, יולי 2023.
סופר-פורמן, ח., ברלב, ל. וגדג', נ. (2022). ילדים עם מוגבלות באוכלוסייה הבדואית בנגב. דמ-883-21.
מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל.